Technik čistírny (kód: 31-066-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání: Mistr čistírny
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Vedení evidence a záznamů o přijatých a vydaných zakázkách v provozovně a sběrnách	4
Identifikace zjevných i skrytých vad při příjmu zakázky pro čištění prádla, oděvů a jiných výrobků	4
Identifikace skvrn a zašpinění, volba technologického postupu detašování skvrn, příprava detašovacích prostředků	4
Orientace v normách a předpisech pro čištění prádla, oděvů a jiných výrobků	4
Volba technologického postupu chemického nebo mokrého čištění textilií a oděvů	4
Obsluha a základní údržba technologického zařízení, strojů a přístrojů pro chemické nebo mokré čištění textilií a oděvů	4
Vedení provozní dokumentace v úseku prádelny a čistírny	4
Realizace reklamačního řízení se zákazníkem	4
Profesionální jednání ve styku se zákazníky, obchodními partnery a kontrolními orgány	4
Zpracování podkladů pro odměňování pracovníků prádelny a čistírny	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 26.07.2016 do: 15.03.2021

Kritéria a způsoby hodnocení

Vedení evidence a záznamů o přijatých a vydaných zakázkách v provozovně a sběrnách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat oběh dokladů vedených o zakázce v rámci provozu čistírny v souladu s technologicky požadovaným tokem zakázek	Písemné a ústní ověření
b) Charakterizovat oběh dokladů vedených o zakázce mezi provozem čistírny a sběrnami v souladu s technologicky požadovaným tokem zakázek	Písemné a ústní ověření
c) Vyplnit příjmový list zakázky manuálně a s použitím elektronického značkovacího zařízení	Praktické předvedení
d) Vysvětlit archivaci účetních dokladů pro účetní oddělení	Ústní ověření
e) Popsat řešení nestandardní situace výpadku elektronického registračního zařízení pro registraci zakázek a tržeb	Ústní ověření
f) Vyřešit nestandardní situaci ztráty zakázky	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Identifikace zjevných i skrytých vad při příjmu zakázky pro čištění prádla, oděvů a jiných výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést analýzu nejčastějších případů zjevných vad při příjmu oděvů a textilních výrobků - předvést na všech vyjmenovaných druzích oděvního sortimentu: pánské sako, kalhoty, péřová bunda, usňová bunda, dámské společenské šaty	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Provést analýzu nejčastějších případů skrytých vad při příjmu oděvů a textilních výrobků - předvést na všech vyjmenovaných druzích oděvního sortimentu: pánské sako, kalhoty, péřová bunda, usňová bunda, dámské společenské šaty	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vyhotovit slovní, obrazovou a fotografickou dokumentaci zjevné vady nebo poškození při příjmu zakázky	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Předvést komunikaci se zákazníkem ohledně vhodně zvoleného technologického postupu pro čištění funkčních textilních výrobků (modelová situace)	Praktické předvedení
e) Předvést komunikaci se zákazníkem ohledně vhodně zvoleného technologického postupu pro čištění dámských společenských šatů z přírodního hedvábí (modelová situace)	Praktické předvedení
f) Předvést komunikaci se zákazníkem ohledně vhodně zvoleného technologického postupu pro čištění usňové oděvu (modelová situace)	Praktické předvedení
g) Rozhodnout o odmítnutí zakázky pro nevhodnost služby požadované zákazníkem (modelová situace)	Praktické předvedení
h) Rozdělit oděvy podle kategorizace z hlediska účelu jejich používání na reprezentační oděvy, oděvy pro business a ekonomické oděvy (OS P 80-14-13)	Praktické předvedení
i) Rozpoznat souvislosti moderních trendů čištění a skrytých vad textilních výrobků a provést analýzu možných problémů při čištění reprezentačního oděvu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Identifikace skvrn a zašpinění, volba technologického postupu detašování skvrn, příprava detašovacích prostředků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat materiálové složení obvyklých textilních výrobků (pánské sako, dámské společenské šaty, péřová bunda, funkční sportovní bunda, zimní kabát, usňový oděv)	Písemné a ústní ověření
b) Provést základní zkoušky na určení přírodních vláken, chemických vláken a vláken ze syntetických polymerů	Praktické předvedení
c) Provést kontrolní zkoušku stálobarevnosti v otěru za sucha, za mokra i za působení organickými rozpouštědly u oděvů s vysokým nebezpečím poškození	Praktické předvedení
d) Provést analýzu původu skvrn a zašpinění oděvů a textilních výrobků (nejméně čtyři druhy skvrn)	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Navrhnout postup pro předkartáčování, předdetaše a detaše skvrn a zašpinění oděvů a textilních výrobků	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Připravit a použít chemický roztok pro předkartáčování	Praktické předvedení
g) Připravit a použít chemický roztok pro předdetašovací a detašovací postup alespoň tří druhů skvrn na alespoň třech druzích textilního materiálu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v normách a předpisech pro čištění prádla, oděvů a jiných výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat druhy sortimentního složení vrchních oděvů a normy pro označování velikosti oblečení (ČSN EN 13 402 – 1 až 3 (80 7035))	Písemné a ústní ověření
b) Charakterizovat platné předpisy, ev. právní normy, z hlediska ochrany životního prostředí, ochrany vod, ochrany ovzduší, ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, protipožární ochrany, nakládání s odpady	Písemné a ústní ověření
c) Provést analýzu možných rizik ohrožení zdraví a bezpečnosti při práci v provozu čistírny a navrhnout zlepšení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Provést analýzu možných rizik z hlediska ochrany životního prostředí, vod a ovzduší v provozu čistírny a navrhnout zlepšení	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Charakterizovat legislativu z hlediska ochrany spotřebitele, občanského zákona, zákona o účetnictví, živnostenského zákona v platných zněních	Písemné a ústní ověření
f) Charakterizovat normy pro symboly předepisující vhodný způsob praní a ošetřování textilních výrobků (ČSN EN ISO 3758, (80 0005))	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba technologického postupu chemického nebo mokrého čištění textilií a oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést analýzu stupně zašpinění, určit druh skvrn a navrhnout správný technologický postup pro chemické čištění na vzorku textilních výrobků (kalhoty, sako, košile, plášť, bunda)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Provést analýzu stupně zašpinění, určit druh skvrn a navrhnout správný technologický postup pro mokré čištění na vzorku textilních výrobků (kalhoty, sako, košile, plášť, bunda)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zkontrolovat vizuálně kvalitu organického rozpouštědla pro chemické čištění	Praktické předvedení
d) Připravit chemický roztok zesilovače čištění	Praktické předvedení
e) Připravit chemický roztok pro mokré čištění	Praktické předvedení
f) Zkontrolovat tvrdost prací vody v německých stupních tvrdosti (°dH) pro mokré čištění pomocí proužkového testeru nebo kapkového testeru	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha a základní údržba technologického zařízení, strojů a přístrojů pro chemické nebo mokré čištění textilií a oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Použít návod na obsluhu strojů pro chemické a mokré čištění a navrhnout úpravy definovaných ovládacích programů těchto strojů	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Použít návod na obsluhu strojů pro sušení a navrhnout úpravy definovaných ovládacích programů strojů pro chemické a mokré čištění	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Navrhnout správné postupy žehlení pro vybrané součásti pánského a dámského oblečení	Praktické předvedení
d) Předvést zajištění a provést kontrolu pravidelné základní údržby chemického čisticího stroje a strojů pro mokré čištění, základní údržby sušičů, žehlicích strojů a pomocných zařízení provozu čistírny pracovníky k této činnosti určeným (modelová situace)	Praktické předvedení
e) Navrhnout opatření pro zefektivnění technologického toku zakázek v čistírně při dodržení všech platných předpisů a norem	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Zkontrolovat zařízení pro výrobu páry, úpravu vody a provedení údržby zařízení	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vedení provozní dokumentace v úseku prádelny a čistírny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést evidenci zakázek v provozu čistírny a sběren	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zaznamenat údaje do provozní evidence vyčištěných zakázek s ohledem na předpisy o ochraně ovzduší v platném znění	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zaznamenat údaje do provozní evidence s ohledem na předpisy o nakládání s odpady v platném znění	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Zaznamenat údaje do provozní evidence s ohledem na prováděné opravy a údržbu strojů a zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Zpracovat plán údržby a oprav strojního zařízení provozu čistírny a provést kontrolu plnění plánu (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Realizace reklamačního řízení se zákazníkem

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Přijmout reklamaci od zákazníka a vyplnit reklamační protokol	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Rozhodnout o oprávněnosti reklamace	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Navrhnout způsob řešení reklamace v souladu se zákonem o ochraně spotřebitele a občanským zákoníkem v platném znění	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Argumentovat zákazníkovi v případě zamítnutí reklamace (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Navrhnout úpravy v systému řízení provozu čistírny a provádění služby čištění s cílem zamezit opakovaným reklamacím	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Profesionální jednání ve styku se zákazníky, obchodními partnery a kontrolními orgány

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést prezentaci všech nabízených služeb provozu čistírny	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést správné jednání se zákazníkem (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést jednání se zástupcem kontrolního orgánu a poskytnout mu součinnost při výkonu kontroly	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zpracování podkladů pro odměňování pracovníků prádelny a čistírny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést evidenci výkonových listů pro každého pracovníka provozu čistírny	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zpracovat plán směn a dovolených pro provoz čistírny (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Navrhnout vedení společnosti mimořádné odměny nebo mimořádné sankce pro vybrané pracovníky provozu čistírny (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Zapojit se do spolupráce na stanovení výkonových norem pro jednotlivá pracoviště v provozu čistírny (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=30914&kod_sm1=29).

Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů a zařízení v rozsahu hodnoticího standardu) a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu před zkouškou. Autorizovaná osoba dále připraví modelové situace z provozu v návaznosti na ověřované kompetence, kde je u kritérií hodnocení uvedno, že se jedná o modelovou situaci; při ověřování odborných kompetencí "Realizace reklamačního řízení se zákazníkem" a "Profesionální jednání ve styku se zákazníky, obchodními partnery a kontrolními orgány" se budou všechna kritéria hodnocení ověřovat na modelových situacích.

Ověřování odborných kompetencí bude spojeno v navazující činnosti vedoucí k úplnému zhotovení služby praní a čištění prádla a oděvů nebo pronajímání prádla. Konkrétní skladba zakázky vyplyne z aktuálního složení zakázek v provozovně čistírny.

Při ústním ověření uchazeč stručně vysvětlí pojem, jeho uplatnění v praxi, popíše řešení situace, uvede příklady použitých materiálů obvyklých textilních výrobků apod. Při písemném a ústním ověření uchazeč zpracuje zadané úkoly odvozené od kritérií hodnocení odborných kompetencí a detaily doplní ústně. V případě požadavku nakreslení schématu tak uchazeč učiní formou náčrtu na předem označený list čtverečkovaného papíru, přičemž není třeba používat pravítko ani jiné pomůcky.

Při ověřování odborných kompetencí, zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet k dodržování hygienických pravidel a zásad vedoucích k naplňování podmínky bezpečnosti práce v prádelnách a čistírnách oděvů a prádla. Dále je třeba posuzovat hospodárné využívání zdrojů energie, vody a chemických přípravků, dodržování ekologických principů při provádění služby, bezpečné provádění všech úkonů a časové zvládání jednotlivých operací.

V případě, že je v hodnoticím standardu uvedeno, že je splnění kritéria zapotřebí předvést na modelové situaci, rozumí se tím obvykle komunikace uchazeče se zkoušejícím, který bude simulovat konkrétní situaci a uchazeč bude konkrétní situaci řešit, jako kdyby se jednalo o situaci reálnou, např. simulovaný rozhovor se zákazníkem, simulované řešení havarijní situace, simulovaný zápis do provozní evidence, simulovaný zápis do účetních dokladů společnosti apod.

Při hodnocení odborných kompetencí sleduje zkoušející uchazeče z hlediska dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v provozech prádelen a čistíren v průběhu plnění všech zadaných úkolů, tj. jak zásady zachovává při obsluze všech strojů a zařízení nebo při provádění souvisejících činností v provozu, kde se koná zkouška. Není požadováno zkoušet dodržování BOZP na samostatném úkolu.

Při hodnocení způsobu zhotovení služby bude provedeno výsledné hodnocení vizuálně i senzoricky, bude provedena obvyklá kontrola kvality vyprání nebo vyčištění, případně odstranění skvrn. Předmětem hodnocení bude i kreativita, manuální zručnost uchazeče a důraz bude kladen na bezpečnost práce a úsporu použitých prostředků.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání *chemik prádelen a čistíren* nebo *chemik* + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe jako osoba odpovědná v oblasti praní a chemického čištění oděvů, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti chemie nebo textilní výroby nebo oděvnictví nebo kožedělné výroby a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti praní a chemického čištění oděvů nebo ve funkci učitele praktického vyučování v chemických oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v chemických oborech, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením textilním, oděvním, chemickým, strojírenským, elektrotechnickým nebo ekonomickým a alespoň 5 let praxe jako osoba odpovědná za činnosti v oblasti praní a chemického čištění oděvů nebo ve funkci učitele odborných předmětů v chemických oborech nebo ve funkci učitele praktického vyučování v chemických oborech nebo učitele odborného výcviku v chemických oborech, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
d) Profesní kvalifikace 31-066-M Technik čistírny + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe jako osoba odpovědná v oblasti praní a chemického čištění oděvů, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo pro místní rozvoj, www.mmr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici provozovnu chemické čistírny oděvů a mokrého čištění vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Čistírna oděvů, která zajišťuje stálý příjem zakázek v provozovně a současně zajišťuje pravidelný svoz zakázek ze smluvních sběren zakázek
- Provoz, který eviduje zakázky také elektronickou formou
- Provoz vybavený chemickým čisticím strojem na bázi perchloretylénu nebo jiného chemického rozpouštědla se záchytem koncentrovaných par rozpouštědla; současně musí být provoz vybaven technologií pro mokré čištění, tj. pracím a sušicím strojem včetně potřebných pracích prostředků pro mokré čištění
- Provoz vybavený detašovacím stolem nebo boxem, kompletní sadou polyfunkčních detašovacích prostředků
- Provoz vybavený žehlicím stolem pro studené žehlení, tj. s odsáváním par ze žehlicího stolu, a žehlicí napařovací figurínou
- Provoz vybavený pracím strojem s odstřeďováním (wash-extraktorem) a sušicím strojem pro běžné praní a sušení zakázek
- Oborová specifikace OS P 80-14-13 Vrchní oděvy - Kategorizace z hlediska účelu používání; ČSN EN 13 402 – 1 až 3 (80 7035) Označování velikosti oblečení; ČSN EN ISO 3758 (80 0005) Textilie – Symboly pro ošetřování; oborová specifikace a normy vždy v platném znění
- Technická dokumentace pro konkrétní stroje a zařízení (manuál, návod k obsluze)
- Zakázky na chemické a mokré čištění textilních výrobků a oděvů dle aktuální zakázky firmy
- Běžná provozní dokumentace
- Sada modelových situací pro řešení simulovaných konkrétních situací (minimálně 1 modelová situace ke každému kritériu hodnocení, ke kterému je modelová situace uvedena)
- Záznamové archy pro sledování hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Asociace prádelen a čistíren ČR
MAGNIFIC, spol. s r. o.
LEDER TEX, s. r. o.